

УДК 781.68: 786.2

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/39-2-11>

Уляна МОЛЧКО,

orcid.org/0000-0003-1519-6053

доцент,

доцент кафедри музикознавства та фортепіано

Навчально-наукового інституту музичного мистецтва

Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

(Дрогобич, Львівська область, Україна) *u.molchko@gmail.com*

Світлана КЛЕСОВЕЦЬ,

orcid.org/0000-0002-2019-5912

магістр

Навчально-наукового інституту музичного мистецтва

Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

(Дрогобич, Львівська область, Україна) *sklesovets@gmail.com*

КОНЦЕРТНІ РЕЦЕНЗІЇ МИКОЛИ ФОМЕНКА НА СТОРІНКАХ ЧАСОПИСУ «СВОБОДА»

Дослідження розкриває публіцистичний доробок українського композитора, піаніста, педагога, музичного критика Микола Фоменка. У період з 1951 до 1961 років на сторінках часопису «Свобода» з'являються газетні дописи митця. Згадана газета була тим друкованим органом, який у ХХ столітті транслював світовому суспільству реалії та перспективи розвитку української громадськості у ХХ столітті. Серед численних митців-журналістів вирізняються концертні рецензії М. Фоменка, в яких висвітлюються вартісні сторінки культурного життя українських музикантів у діаспорі. Підписуючи свої пресові матеріали, газетний дописувач користувався справжнім ім'ям Микола Фоменко. Публіцистичний доробок вихідця з харківської композиторської школи, в котрому знайшли відображення творчі здобутки українських культурно-освітніх діячів, малодосліджений, тому нині його вивчення є актуальним.

Описано виступи українських артистів: віолончелістки Зої Полевської, скрипаля Володимира Цісика, піаністів Вадима Кіпи, Дарії Гординської-Каранович, Любові Жук у провідних залах Нью-Йорку. Розглянуто професійний рівень цих музикантів, які своїми творчими здобутками утверджували українське мистецтво на американському континенті.

Висвітлено виступ мішаного хору «Кобзар» у грудні 1955 року під керівництвом диригента, композитора, педагога Антона Рудницького. Представляючи концертну програму співацького колективу, журналіст окреслює яскраві виконавські риси інтерпретованих творів. Співтворцем музичного дійства були симфонічний оркестр та співачка Марта Кокольська.

Аналізуючи артімпрези, автор зафіксував дату і місце події, концертний зал, програму, висвітлював інтерпретаційні особливості музикантів, тому газетні матеріали М. Фоменка становлять вартісний джерелознавчий матеріал для дослідження української музичної культури в етнонаціональному середовищі.

Проаналізовано публіцистичний стиль М. Фоменка, для якого характерним є документальність, інформативність, професійність.

Газетний доробок українського музичного критика відображає еволюцію мистецьких процесів на шляху поступу становлення української культури в еміграційному просторі.

Ключові слова: Микола Фоменко, мистецтво української діаспори, концертні рецензії, виконавський стиль, музичні програми.

Ulyana MOLCHKO,
 orcid.org/0000-0003-1519-6053

Associate Professor,
 Associate Professor at the Science Musical Sciagraphy and Pianoforte Department
 Institute of Music
 of Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University
 (Drohobych, Lviv region, Ukraine) u.molchko@gmail.com

Svitlana KLESOVETS,
 orcid.org/0000-0002-2019-5912

Master's Student
 Institute of Music
 of Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University
 (Drohobych, Lviv region, Ukraine) sklesovets@gmail.com

MYKOLA FOMENKO'S CONCERT REVIEWS ON THE PAGES OF THE PERIODICAL "SVOBODA"

The study reveals the journalistic work of Ukrainian composer, pianist, teacher, music critic Mykola Fomenko. Between 1951 and 1961, the artist's newspaper articles appeared on the pages of the periodical «Svoboda». The mentioned periodical was the publishing body that in the twentieth century broadcasted to the world community the realities and prospects of the Ukrainian society in the twentieth century. M. Fomenko's concert reviews, which cover the valuable pages of the cultural life of Ukrainian musicians in the diaspora, stand out among the numerous artists and journalists. Mykola Fomenko used his real name when signing his press materials. The journalistic work of the composer of the Kharkiv school, which reflected the creative achievements of Ukrainian cultural and educational figures, is little studied, so today it is relevant to study it.

There are described the performances of Ukrainian artists: cellist Zoya Polevska, violinist Volodymyr Tsisyk, pianists Vadym Kipa, Dariya Hordynska-Karanovych, Liubov Zhuk in the leading halls of New York. The professional level of these musicians, who with their creative achievements affirmed Ukrainian art on the American continent, is considered.

The performance of the mixed choir «Kobzar» in December 1955 under the direction of conductor, composer, teacher Anton Rudnytskyi is covered. Presenting the concert program of the singing group, the journalist outlines the bright performance features of the interpreted works. The co-creators of the musical action were the symphony orchestra and the singer Marta Kokolska.

Analyzing the art events, the author recorded the date and place of the event, concert hall, program, covered the interpretive features of musicians, so the newspaper materials of M. Fomenko are valuable source material for the study of Ukrainian musical culture in the ethno-national environment.

The journalistic style of M. Fomenko, which is characterized by documentary, informativeness, professionalism, is analyzed.

The newspaper work of the Ukrainian music critic reflects the evolution of artistic processes on the way to the progress of the formation of Ukrainian culture in the emigration space.

Key words: Mykola Fomenko, art of the Ukrainian diaspora, concert reviews, performing style, music programs.

Постановка проблеми. Одним з елементів ґрунтовного вивчення мистецьких здобутків українського народу є заглиблення в різноманітні вітчизняні й зарубіжні історіографічні джерела, зокрема діаспорні періодичні видання, в котрих найповніше висвітлювалося громадсько-культурне життя українців як на теренах України, так і за кордоном. Однією з популярних та тиражованих газет, де висвітлювалося музичне життя діаспори, зокрема в Америці, був часопис «Свобода». До журналістів-митців, котрі висвітлювали українські артпрези, належав Микола Фоменко. Його пресодруки, що побачили світ на сторінках «Свободи», мало досліджені, тому аналіз цих газетних праць є актуальним.

Аналіз досліджень. Публіцистичні матеріали Миколи Фоменка, що побачили світ в американській газеті «Свобода», не були об'єктом музикознавчих досліджень. Про співпрацю митця з часописом «Свобода» писали Г. Карась (Карась, 2012: 794), В. Витвицький (Витвицький, 2003: 197–200).

Мета статті – здійснити огляд музично-критичного доробку Миколи Фоменка на сторінках часопису «Свобода», розглянути тематику дописів, проаналізувати публіцистичний стиль журналіста.

Виклад основного матеріалу. Національно-культурне життя української діаспори США у ХХ столітті знайшло широке висвітлення в періодичних виданнях, до яких належить «Свобода»,

одна з найстаріших україномовних газет. Пресовий орган виконував значні комунікативні функції, серед яких – висвітлення в часописі проблеми відродження української культури в діаспорному середовищі. На шпальтах зазначеного періодичного видання свої дописи друкували «фахові музикознавці і публіцисти, діячі культури: В. Витвицький, З. Лисько, О. Залеський, А. Рудницький, Р. Савицький, Д. Гординська-Каранович, В. Грудин, В. Завітневич, В. Луців, С. Максимюк, Т. Терен-Юськів, Б. Марків. Згодом виросло нове покоління авторів – І. Соневицький, Р. Савицький-мол., які тісно співпрацювали зі «Свободою» (Карась, 2012: 794).

Одним з активних дописувачів до часопису «Свобода» був композитор, піаніст, музичний критик, педагог Микола Фоменко (1894–1961). Народився 25 грудня 1894 року в Ростові-на-Дону. Рано осиротів (у віці восьми років). Приблизно в цьому ж віці виявились музичні здібності мистця, але через скрутні життєві обставини студіювати гру на фортепіано почав у віці 17 років у місцевого вчителя. Під час Першої світової війни відбував військову службу на Кавказі. Після закінчення війни, у 1917 році повернувся до Харкова, куди незадовго до цього переїхав батько О. Фоменко. Тут здобув музичну освіту в Харківській консерваторії: як піаніст у класі проф. П. Луценка та як музикознавець у проф. С. Богатирьова. Поруч з активною композиторською багато часу віддавав виконавській, диригентській та педагогічній діяльності (працював викладачем Харківської консерваторії, двічі був головою державної випускної комісії). Концертував разом із композитором-співачом К. Богуславським (здійснили всеукраїнське турне у 1934 р.). Впродовж 1932–1935 років працював музичним редактором видавництва «Мистецтво».

В 1951 році емігрував до США, де працював професором Українського Музичного Інституту в Нью-Йорку. Концертував з дружиною Ізабеллою Орловською.

Публіцистика М. Фоменка – це музично-критичні статті, рецензії та відгуки на різноманітні мистецькі заходи, в текстах яких знаходимо розгорнутий аналіз творчості провідних українських музикантів у інонаціональному середовищі. Журналіст впродовж десяти років дописував у часописі «Свобода» до мистецьких рубрик, зокрема «3 Концертної Залі».

Однією з перших публікацій М. Фоменка на сторінках часопису «Свобода» є рецензія *«Концерт Зої Полевської»* (Фоменко, 1951: 3). Газетний допис висвітлює творчу сторінку відомої в діаспорі української віолончелістки. Джерелоз-

навча вартість допису полягає не тільки у фіксації точної дати і місця музичної акції, репертуару, але й у фаховій оцінці події. Мистецька імпреза відбулася 16 грудня у престижному залі Карнегі хол. Тон рецензії – піднесений. Автор вже у першому абзаці зазначає творчий злет Зої Полевської, яка хоча ще молода артистка, але «вже відома світовій музичній громадськості» (Фоменко, 1951: 3). Українська віолончелістка представила публіці твори «Сюїта» № 3 С-dur Й.-С. Баха, «Концерт для віолончелі з оркестром» h-mol, op. 104 А. Дворжака, «Балада для віолончелі з фортепіано» Л. Ревуцького, твір для віолончелі (назви М. Фоменко не подає. – У. М., С. К.) А. Казели.

Аналізована концертна рецензія є цінною з огляду на представлення М. Фоменком характерних виконавських рис Зої Полевської, а саме: «Чудова кантілена, почуття міри динаміки і на всьому її виконанні лежить якась то ніжна щирість і, я б сказав, жіночість. Про технічний бік справи я вже говорив; її техніка цілком завершена. Що до чистоти інтонації Зої Полевської – болоче місце багатьох струнних виконавців, – то вона є бездоганна» (Фоменко, 1951: 3).

На сторінках пресодруку не залишається поза увагою М. Фоменка концертмейстерська майстерність Миколи Полевського, який, за словами музичного критика, «був чудесним акомпаніатором-партнером, не ховаючи свого піанізму (як це роблять багато акомпаніаторів), він цілком зливався з солісткою» (Фоменко, 1951: 3).

Рецензія *«Ресюмь Вадима Кіпи»* (Фоменко, 1954: 3) висвітлює знакову подію в мистецькому житті американського континенту, а саме творчий вечір видатного українського піаніста – Вадима Кіпи. Концерт відбувся 7 травня 1954 року в Нью-Йорку, а вже 15 травня М. Фоменко відгукується на шпальтах пресового органу розлогим виконавським аналізом. Пресодрук розпочинається вступними роздумами журналіста про дві категорії піаністів. Одні, як зазначає митець, все своє життя присвячують вихованню молодого покоління музикантів, а інші, займаючись педагогічною роботою, поєднують її з концертною діяльністю. Власне до другого типу належить Вадим Кіпа.

Варто зазначити, що митець – вихованець Харківського музично-драматичного інституту та Київської державної консерваторії ім. П. Чайковського, де з 1931 року працює викладачем. Він був лауреатом I Всесоюзного конкурсу піаністів у Москві та Міжнародного конкурсу піаністів ім. Ф. Шопена у Варшаві (Житкевич, 2018). Тісно співпрацював із видатними українськими співаками Оксаною Петрусенко, Зоєю Гайдай, Ларисою Руденко.

У 1943 році разом із дружиною Аллою Дівішек і сином Альбертом виїхав до Німеччини, де вдосконалювався в Берлінській консерваторії у проф. Кліндворт-Шарвенка. Згодом залишається тут працювати на посаді професора. Тодішні рецензенти у своїх публікаціях називали його «королем фортепіанної техніки», Сюзанна Есторф зазначила «музичну одуховленість піаніста», що найкраще виявилось у виконанні творів Бетховена. А музичний критик Ланг писав, що «слухаючи Вадима Кіпу, він відчув гру живого Шопена з його контрастами слов'янських ритмів і ніжної французької шляхетності» (Житкевич, 2018).

На початку осені 1951 року разом із родиною Вадим Кіпа емігрував до США. Спочатку на запрошення Романа Савицького він працює в Українському музичному інституті в Нью-Йорку, а згодом відкриває свою музичну студію. Весь цей час виступає з концертами, під час яких виконував «Кампанеллу» Паганіні-Ліста, «Угорську рапсодію» Ф. Ліста, «Думку» П. Чайковського, «Етюд» і «Скерцо» Ф. Шопена, «Місячну сонату» та «Апассіонату» Л. Бетовена, «Капріччіо» Й. Баха, «Гавот» Глюка-Брамса, свої власні твори «Кобзар», «Прелюд».

Власне рецензія М. Фоменка фіксує одну із сторінок концертного життя Вадима Кіпи. Аналізуючи виступ митця, автор дає вартісну характеристику виконавському стилю піаніста, який полягає у «монументальності звучань, в мужності інтерпретації, в урочистому піднесенні виконуваних творів та великій експресії щодо розкриття їх образів. Творчий нерв піаніста навіть часом штовхав його до останніх меж можливого емоційного напруження» (Фоменко, 1954: 3).

Концертна програма складалася з віртуозних творів, а саме: «Капріччіо «На від'їзд улюбленого брата» Й.-С. Баха, «Гавот» К. Глюка-Й. Брамса, Сонати № 14 Л. Бетовена, «Думки» П. Чайковського, «Скерцо» (на жаль не вказано номеру твору та тональності. – У. М., С. К.) Ф. Шопена, парафрази «Трубадур» Ф. Ліста, «Кобзар» і «Прелюд» В. Кіпи. Рецензуючи бездоганно високий професіоналізм В. Кіпи, журналіст крізь призму своїх емоційних відчуттів зазначає: «Іноді здавалось, що ось-ось піаніст втратить контроль над собою і мимохіть порине в динамічне та темпове перебільшення, що неминуче відіб'ється на технічній чіткості. Та дарма, – Кіпа жодного разу не втратив почуття міри» (Фоменко, 1954: 3).

Аналізуючи інтерпретацію Сонати № 14 Л. Бетовена, яка «була виконана артистично» (Фоменко, 1954: 3), М. Фоменко до індивідуальних відтворчих здобутків зараховує оригінальні нюансування,

котрі «були не тільки виконанням авторських вказівок, але й цілком природним та логічним фразуванням, яке відчув, перетравив у своїй душі концертами» (Фоменко, 1954: 3).

Крізь журналістську увагу не проходить настроєва атмосфера присутніх у залі людей. У цей вечір В. Кіпа мав великий успіх. Незважаючи на дощову погоду, вдячні слухачі віддали йому «свою шану, квіти і бурхливі оплески» (Фоменко, 1954: 3).

У підсумках М. Фоменко зазначає: «Оглядаючи сучасний український піаністичний олімп в Америці і Канаді, ми бачимо Вадима Кіпу в першій лінії виконавців, репрезентантів сучасного українського піанізму» (Фоменко, 1954: 3).

Серед дописів М. Фоменка цікавою є концертна рецензія на виступ хорового колективу «Кобзар» у грудні 1955 року. У публікації під назвою «*Гостинний виступ мішаного хору «Кобзар» з філармонійною оркестрою в Нью-Йорку*» (Фоменко, 1956: 4), автор, перебуваючи під враженнями від мистецької акції, подав розгорнутий аналіз виконавських особливостей хору в супроводі симфонічного оркестру та окреслив масштаби виконуваної програми.

Варто зазначити, що мішаний хор «Кобзар» заснований у Філадельфії 1953 року диригентом, композитором, музикознавцем та публіцистом Антоном Рудницьким. Мистецький гурт, за його словами, «відрізняється від інших своїм репертуаром, що складається передовсім з великих, а то й монументальних творів минулої й сучасної української хорової літератури» (Рудницький, 1963: 316). Чимало виступів колектив здійснив із симфонічним оркестром, який був організованим самим «Кобзарем» і складався з «переважно українських інструменталістів у Філадельфії, та з доповненням необхідними оркестрантами неукраїнського походження» (Рудницький, 1963: 316). У таких мистецьких імпрезах брали участь провідні українські вокалісти: Вероніка Цегельська, Євгенія Василенко, Марія Мурована, Омелян Татунчак, Михайло Бурчак, Володимир Поліщук. Фортепіанний супровід у хорі здійснювали Лідія Бульба, Роксоляна Герасимович, Таїсія Збир.

Газетний допис М. Фоменка містить багатий джерелознавчий матеріал, в якому зафіксовано артімпрезу – виступ хору «Кобзаря», а також тут здійснено аналіз його музичної програми. Висвітлюючи концертні номери, автор зупиняється на інтерпретації окремих творів зарубіжних та українських композиторів, зокрема на «Марші» з опери «Тангейзер» Р. Вагнера, кантаті «Б'ють пороги» М. Лисенка, «Колисковій пісні» К. Сте-

ценка. Характеризуючи виконавські особливості колективу, автор зазначає «переконливе та майстерне» (Фоменко, 1956: 4) трактування кантати «Б'ють пороги» М. Лисенка, а «Марш» з опери «Тангейзер» Р. Вагнера був проспіваний із «великим піднесенням» (Фоменко, 1956: 4).

У рецензії М. Фоменка зафіксовано виступ відомої української співачки Марти Кокольської. Висвітлюючи третій номер концертної програми, «Колискову пісню» К. Стеценка, публіцист дає оцінку вокальним особливостям артистки, а також солістам-інструменталістам Дарії Кузик (скрипка) та Лідії Бульбі (фортепіано). «Пані Кокольська-Кобрин виконала цей твір добре, м'яким грудним голосом, який ще раз свідчив про її постійний співочий зріст» (Фоменко, 1956: 4).

Характеризуючи виступ «Кобзаря», журналіст пише: «Хор «Кобзар» показав себе з найкращого боку: зрівноваженістю хорових груп як в якісному, так і в кількісному відношеннях – дуже добре. Не дивлячись на погані акустичні умови концертної зали, – хор звучав ніжно, проникливо, глибоко і міцно» (Фоменко, 1953: 4). Особливу увагу М. Фоменко приділив вокалістам: «... треба обов'язково відмітити і досить добрих солістів, які виступили в різних точках програми – Татунчака, Гаврилова і Гнатюка».

Підбиваючи підсумки, публіцист зазначив, що «загальне враження від концерту – позитивне, а від хору зокрема – дуже добре» (Фоменко, 1956: 4), та побажав хору подальших мистецьких успіхів.

Пресодрук М. Фоменка «Володимир Цісик» (Фоменко, 1956: 3) побачив світ у рубриці «З Концертної Зали». Тут журналіст ділиться враженнями від музичної імпрези, яка відбулася 4 березня 1956 року в приміщенні Українського народного Дому в Нью-Йорку, а саме виступу українського скрипальця Володимира Цісика. На початку допису автор зазначає, що мистецька діяльність артиста розвивається у двох напрямках: з одного боку, він концертує скрипаль, а з іншого – видатний педагог українських та американських шкіл. Прибувши до Америки в 1949 році, В. Цісик свій творчий шлях розпочав зі звичайного оркестрового скрипальця. Але наполегливою працею піднявся на п'єдестал видатних солістів на струнно-смичкових інструментах. Він виховав понад п'ятдесят музикантів високого професійного рівня.

Сольний концерт Володимира Цісика складався з двох відділів. У першому відіграно Сонату для скрипки та фортепіано № 5, F-dur op. 24 Л. Бетховена та Сюїту в старовинному стилі для скрипки та фортепіано a-moll op. 10 К. Сіндінга. «Обидва твори були виконані дуже майстерно й

артистично» (Фоменко, 1956: 3). Другий відділ складався з творів В. Грудина, К. Шимановського, П. Сарасате, М. де Фалья, М. Равеля, Ф. Крейслера (на жаль, назви п'єс не зафіксовані журналістом. – У. М., С. К.). Композиції «були виконані на такому великому артистичному диханні, і з такою інтонаційною чистотою, майстерністю та теплотою, яких ми у п. Цісика ще не чули» (Фоменко, 1956: 3).

Окремо висвітлює публіцист інтерпретацію власної «Колискової» для скрипки та фортепіано, котра «прозвучала у нього надзвичайно тепло, поетично, переконливо і принесла особисте задоволення присутньому авторові» (Фоменко, 1956: 3).

Із захопленням пише М. Фоменко про фортепіанний супровід українського піаніста Р. Савицького. Концертмейстер «був не лише акомпаніатором, у вузькому розумінні цього слова, – він був рівноцінним партнером скрипака» (Фоменко, 1956: 3). Журналіст визначає як велику ерудицію Р. Савицького, так і ансамблеву гнучкість митця, а також «фундаментальний піанізм» (Фоменко, 1956: 3).

Опублікований газетний матеріал є цінним джерелознавчим матеріалом, котрий висвітлює мистецькі віхи творчості українських музикантів – В. Цісика, Р. Савицького.

Не оминув увагою М. Фоменко й творчої діяльності відомої канадської піаністки Люби Жук. У 1960 році в «Свободі» було надруковано його відгук «*Виступ піаністки Люби Жук в Літературно-Мистецькому Клубі в Нью Йорку*» (Фоменко, 1960: 3). У публікації автор сповіщає про важливу мистецьку подію, статус виконавця, програму концерту та реакцію публіки, тому газетний матеріал М. Фоменка виконує аксіологічну функцію. Інформуючи про артімпрезу, журналіст точно повідомляє дату проведення, 29 квітня 1960 року, та місце події – Літературно-Мистецький клуб Нью-Йорка, чим зафіксує останній виступ української піаністки з концертного турне містами Канади та Америки. Характеризуючи інтерпретацію виконаних артисткою творів, журналіст надає пресодруку оцінний зміст. М. Фоменко звертає увагу читача на піаністичну манеру виконавиці. «Говорячи про формальний бік тонізму п. Жук, треба передусім відмітити міцний мужній до здивування удар піаністки, що ніби не сполучується з її мініатюрною постаттю і суто-жіночою її конституцією. Вона також добре володіє співочим звуком має ніжне туше і чіткий не засмарований технічний апарат» (Фоменко, 1960: 3). Щодо проінтерпретованих композицій, а це були твори Ф. Шуберта («Експромти» op. 142 та «Музичні моменти» op. 94.), Р. Шумана

(«Інтермеццо» Ор. 4), Й. Брамса («Рапсодія» ор. 79), Б. Бартока («Сюїта» ор. 14), Н. Нижанківського («Спомин»), К. Дебюссі (з циклу «Образи» п'єса «Відображення у воді») та інші, М. Фоменко зауважив, що «програма вимагала неабиякої попередньої праці, але п. Жук дала собі з нею раду, якнайкраще, зогрівши її сердечним теплом і технічно виконавши її бездоганно в кращих піаністичних традиціях» (Фоменко, 1960: 3).

Автор звертає увагу читача на проникливе виконання своїх двох прелюдів. Характеризуючи інтерпретацію «Прелюду» Es-dur Л. Жук, М. Фоменко зазначає, що «піаністка дуже добре зрозуміла і відчула, створивши прозорий акварельний малюнок, де через підкреслення піаністкою капричозного характеру і вживання темпо рубато все було цілком логічно, свіже, переконливе і чарівне» (Фоменко, 1960: 3).

Публіка сердечно і приязно приймала виступ канадської артистки і нагороджувала її бурхливими оплесками та численними букетами квітів. На «біс» Л. Жук виконала «Пісню» В. Барвінського та «Коліскову» Ф. Якименка.

У 1961 році на шпальтах «Свободи» з-під пера М. Фоменка виходить рецензія під назвою «*Дарія Гординська-Каранович*» (Фоменко, 1961: 3). Це відгук на сольний концерт видатної української піаністки, котрий відбувся 11 грудня 1961 року в залі народного Дому в Нью-Йорку. Автор вже з перших абзаців дає загальну характеристику професійної майстерності артистки. «Вона (Д. Гординська-Каранович. – У. М., С. К.) є фундаментальним виконавцем фортепіанової музики зі всіма ознаками шляхетної європейської культури» (Фоменко, 1961: 3). Володіючи досконало фортепіанною технікою, яка дає їй змогу «виконувати твори різного характеру і різних жанрів,

вона проте тяжить до творів з інтерпретаційною глибиною, прагнучи до розкриття в них того чи іншого образу» (Фоменко, 1961: 3).

У рецензії автор зафіксує програму сольного концерту піаністки. У першому відділі Д. Гординська-Каранович представила публіці Токату c-moll Й.-С. Баха, Варіації D-dur В.-А. Моцарта, Сонату № 17, d-moll, ор. 31 Л. Бетовена. Другий склався з творів Ф. Шопена та українських композиторів (дві прелюдії М. Фоменка, «Думка» та «Листок з альбому» В. Барвінського, два етюди В. Грудина). Про інтерпретацію своїх п'єс журналіст пише, що вони «прозвучали на тому високому мистецькому рівні, на якому були виконані і клясичні твори, перевірені вже довшим часом» (Фоменко, 1961: 3).

Рецензія «Дарія Гординська-Каранович» М. Фоменка не тільки зафіксує знакову подію в мистецькому житті піаністки і української громади в діаспорі, але й доповнює творчий портрет артистки світового рівня.

Висновки. Концертні рецензії на знакові виступи визначних українських музикантів у діаспорі М. Фоменка, що публікувалися на сторінках «Свободи», є численними. У своїх дописах журналіст охоплював знакові події в музичному житті Америки та виконавські досягнення українських артистів. Його рецензії торкалися відтворчого мистецтва віолончелістки З. Полевської, скрипаля В. Цісика, піаністів В. Кіпи, Д. Гординської-Каранович, Л. Жук. Аналізуючи артімпрези, автор зафіксував дату і місце події, концертний зал, програму, висвітлював інтерпретаційні особливості музикантів, тому газетні матеріали М. Фоменка становлять вартісний джерелознавчий матеріал для дослідження української музичної культури в інонаціональному середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Витвицький В. Музикознавчі праці. Публіцистика / упорядник Л. Лехник. Львів, 2003. 400 с.
2. Житкевич А. До 50-річчя відходу у вічність Вадима Кіпи. *Міст*. 2018. 30 серпня. URL: <https://meest-online.com/culture/do-50-richnytsi-vidhodu-u-lichnist-vadyma-kyry/> (дата звернення: 15.06.2021).
3. Карась Г. Музична культура української діаспори у світовому часопросторі ХХ століття : монографія. Івано-Франківськ : Тіповіт, 2012. 1164 с.
4. Рудницький А. Українська музика: історико-критичний огляд. Мюнхен : Дніпрова хвиля, 1963. 406 с.
5. Фоменко М. Виступ піаністки Люби Жук в Літературно-Мистецькому Клубі в Нью-Йорку. *Свобода*. 1960. Ч. 87. 7 травня. С. 3.
6. Фоменко М. Володимир Цісик. *Свобода*. 1956. Ч. 55. 23 березня. С. 3.
7. Фоменко М. Гостинний виступ мішаного хору «Кобзар» з філармонійною оркестрою в Нью-Йорку. *Свобода*. 1956. Ч. 19. 1 лютого. С. 4.
8. Фоменко М. Дарія Гординська-Каранович. *Свобода* 1961. Ч. 10. 18 січня. С. 3.
9. Фоменко М. Концерт Зої Полевської. *Свобода*. 1951. Ч. 303. 29 грудня. С. 3.
10. Фоменко М. Реситаль Вадима Кіпи. *Свобода*. 1954. Ч. 9. 15 травня. С. 3.

REFERENCES

1. Vytvyczkyj V. Muzykoznavchi praci. Publicystyka. [Musicological works. Journalism]. / uporyadnyk L. Lehnyk. Lviv, 2003. 400 p. [in Ukrainian].
2. Zhytkevych A. Do 50-richnyci vidxodu u vichnist Vadyma Kipy. [To the 50th anniversary of Vadim Kip's death]. *Mist*. 2018. 30 serpnia. URL: <https://meest-online.com/culture/do-50-richnytsi-vidxodu-u-vichnist-vadyma-kipy/> (data zvernennya : 15.06.2021). [in Ukrainian].
3. Karas G. Muzychna kultura ukrayinskoyi diaspory u svitovomu chasoprostori XX stolittya : monografiya. [Musical culture of the Ukrainian diaspora in the world time space of the XX century: monograph]. Ivano-Frankivsk : Tipovit, 2012, 1164 p. [in Ukrainian].
4. Rudnyczkyj A. Ukrayinska muzyka: istoryko-krytychnyj oglyad. [Ukrainian music: a historical and critical review]. Myunhen : Dniprova xvylya, 1963. 406 p. [in Ukrainian].
5. Fomenko M. Vystup piyanistky Lyuby Zhuk v Literaturno-Mysteczkomu Klyubi v Nyu Jorku. [Performance of pianist Lyuba Zhuk at the Literary and Artistic Club in New York]. *Svoboda*, 1960, № 87, 7 travnya, P. 3. [in Ukrainian].
6. Fomenko M. Volodymyr Cisyk. [Vladimir Tsisyk]. *Svoboda*, 1956, № 55, 23 bereznya, P. 3. [in Ukrainian].
7. Fomenko M. Gostynnyj vystup mishanogo horu «Kobzar» z filarmonijnoyu orkestroyu v Nyu Jorku. [Hospitable performance of the mixed choir «Kobzar» with the Philharmonic Orchestra in New York.]. *Svoboda*, 1956, № 19, 1 lyutogo, P. 4. [in Ukrainian].
8. Fomenko M. Dariya Gordynska-Karanovych. [Daria Hordynska-Karanovych]. *Svoboda*, 1961, № 10, 18 sichnya, P. 3. [in Ukrainian].
9. Fomenko M. Koncert Zoyi Polevskoyi. [Concert of Zoya Polevskaya]. *Svoboda*, 1951, № 303, 29 grudnya, P. 3. [in Ukrainian].
10. Fomenko M. Resytal Vadyma Kipy. [Recital by Vadim Kipa]. *Svoboda*, 1954, № 9, 15 travnya, P. 3. [in Ukrainian].